Obnovljena izdaja - Leto XVII. - štev. 1 (672) - Trst - 29. januarja 1965 40 lir Spediz. in abb. post. - Gruppo I

Trst SKL
C 132/1965
329.15:323.15(450=163.6)
019650263
COBISS
DEŽELNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA TRST
...jska knjižnica
...reppa 9
TRIESTE

DELO
glasilo KPI za slovensko narodno manjšino

Prvič v zgodovini - ako izvzamemo temno dobo fašizma - naj bi v Nabrežini županoval predstavnik stranke, ki z vsemi sredstvi raznaroduje slovensko zemljo. Pot na županstvo so mu ugladili prvaki Slovenske skupnosti in socialistov. Nanje pada huda odgovornost!

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA TRST
D. 1.2.65/263

VODSTVI SLOVENSKE SKUPNOSTI IN SOCIALISTOV izročajo Nabrežino demokristjanskim nacionalistom

NABREŽINA se nahaja na zgodovinski prelomnici. Pogajanja med voditelji demokristjanov, socialistov, socialdemokratov in Slovenske liste so zaključena. Zaenkrat — tako namreč pravijo — bo župan Slovenec, toda kasneje se bo moral umakniti predstavniku tiste stranke, ki je največ prispevala za to, da se Nabrežina odvzame Slovencem in ki se je za uresničenje svojega cilja poslužila najrazličnejših sredstev; stranke ki je vseskozi delovala in še deluje proti interesom Slovencev, proti enotnosti med Slovenci in Italijani; stranke, ki je leta in leta podžigala rasno mržnjo proti Slovencem, tj. Krščanske demokracije.

Sporazum med strankami «levega centra» in vodstvom Slovenske liste predstavlja dejansko izdajstvo interesov Slovencev. Nabrežinski Slovenci, ki so dali svoj glas Slovenski listi prav gotovo niso tega storili za to, da bi jih voditelji te liste zlorabili in za to, da bi uglajali pot predstavniku demokristjanskih nacionalistov in šovinistov

Mnogo let so nabrežinsko občino upravljali domačini, predstavniki komunistov, socialistov in nabrežinske Slovenske demokratske zveze. Delovali so složno in pozitivno ob široki podpori občanov. Nobenega razloga ni bilo torej za to, da bi se dosedanja koalicija razšla in ne za to, da bi voditelji Slovenske liste obračali hrbet komunistom ter iskali zavezništvo z raznarodovavci slovenske zemlje in s tistimi, ki so v največji meri krivi, da smo Slovenci v Italiji še vedno narodna manjšina brez pravic.

Komunisti smo storili vse, kar je bilo v naši moči, da se dosedanja koalicija ohrani in če mogoče še bolj učvrsti. Nismo postavljali nobene take zahteve, ki bi lahko bila nesprejemljiva. Toda voditelji Slovenske liste vsega tega niso hoteli upoštevati, «ponosni na to, da so jih demokristjani povabili na uradne razgovore». Zanje je bil to «velik zgodovinski dogodek». Seveda so bili pri tem tako kratkovidni, da niso niti malo pomislili, da če ne bi «razgovori» koristili načrtom in ciljem demokristjanov, jih ne bi bili nikoli načeli. V začetku se je govorilo, da bodo demokristjani dali Slovenski listi celo odborniško mesto v tržaški pokrajinski upravi in županskо mesto v Nabrežini. No, kasneje se je izkazalo, da Slovenec ne bo stopil v pokrajinski odbor in da bo kvečjemu županoval za določeno dobo v Nabrežini ter da se bo moral pokoravati demokristjanskim ukazom.

Ni še prišlo do izvolitve župana v Nabrežini in že so se oglasili nekateri «vplivni» demokristjanski prvaki, med katerimi je tudi bivši tržaški jokavi župan, ter začeli protestirati proti «prevelikim pravicam», ki jih je demokristjansko vodstvo pripravljeno priznati Slovencem. Že začenjajo vpiti, da je «v nevarnosti italijanstvo Trsta» itd. Že to nam daje slutiti, da smo imeli popolnoma prav, ko smo poudarjali — kar delamo tudi danes — da se na demokristjanske obljube ni moč zanesti. Prepričani smo, da demokristjani ne bodo držali niti tistih obljub, ki so jih mogoče res dali prvakom Slovenske liste. Prav tako smo prepričani, da so demokristjani bili prisiljeni barantati tako s slovenskolistarji kakor s socialisti, ker nujno potrebujejo njihovo podporo v pokrajinskem svetu in da čim bi jim ta podpora ne bila več nujno potrebna bi barantanja bilo konec. Tudi o Nabrežini se danes še pogajajo, toda če bo šlo tako naprej, bodo jutri poskrbeli, da se polaste občine brez pogajanj. In gradnja novih naselij za istrske izseljence je najbolj zgovoren dokaz. Zaman bo sklicevanje slovenskolistarjev na določila sporazuma in na dana zagotovila. Zato že danes lahko rečemo prvakom Slovenske liste: Tokrat so vas povabili na «zgodovinske razgovore», jutri tega ne bodo več storili. Vse bodo naredili brez vas. Toda vi ste si naprtili zelo resno odgovornost pred zgodovino vsega slovenskega naroda in ne samo pred Slovenci v naši deželi, zakaj vi ste ugladili in še uglajate pot raznarodovavcem Slovencev na županski stol v nekoč popolnoma slovenski vasi! Demokristjani so zaman trosili milijarde, da bi se polastili občine. Niso je dobili zato, ker je tam vladala domača, enotna, demokratična občinska uprava, pač pa se je bodo polastili z vašo pomočjo.

Prav tako kot volivci, ki so dali svoj glas vaši listi tudi vi to dobro veste, kljub temu pa trmasto napredujete po zgrešeni poti in vodite kratkovidno ter pogubonosno politiko. Rečemo vam še to, da to delate, ker se ne morete otresti protikomunistične nastrojenosti in tudi zato, ker ste preobjestni «zaradi 7000 glasov»! Vse to pa je še hujše, ker tokrat niste razbili enotnosti zaradi ideoloških nasprotstev!

Če se povrnemo nekoliko nazaj lahko ugotovimo kakšna je bila politika demokristjanov že v preteklosti v devinsko-nabrežinski občini. Demokristjanov, ki so nastopali na volitvah s skupno italijansko nacionalistično listo «Torre», ni prav nič motilo, če so bili v tej listi združeni tudi s fašisti. Zanje je bilo važno le to, da so zasledovali svoj dokončni cilj: etnično spremembo občine. Žalili so demokratične občinske organe, in ko niso uspeli doseči, kar so hoteli, so zahtevali celo razpust občinskega sveta ter imenovanje komisarja. Ker se tudi to ni posrečilo doseči, so poskrbeli drugje za «primerne ukrepe». Prišlo je do gradnje novih naselij, čeravno niso bila po volji niti tistim, katerim so namenjena in so v resnici proti njihovim interesom. In ker se je enotna demokratična občinska uprava temu protivila in ker župan ni hotel podpisati so poslali na občino komisarja, ki je začasno odstavil župana ter podpisal gradbeno dovoljenje. Ali si je torej mogoče zamisliti večjo nedemokratičnost? Tedaj so tudi predstavniki Slovenske liste kot en sam mož skupno z nami in drugimi, ki so bili zastopani v občinski upravi, protestirali. Vsi skupaj smo se že tedaj čutili užaljene v dno duše. Danes, seveda voditelji Slovenske liste na to pozabljajo in goje zaupanje, da v bodoče se kaj podobnega ne bo več ponovilo. Sami sebe hočejo

MIRKO KAPELJ

(Nadaljevanje na 5. strani)

Zasedanje deželnega sveta Furlanije-Julijske krajine

Velik konkreten uspeh KPI za slovensko narodno manjšino

DEŽELNI SVET v Trstu je ta teden razpravljal o zakonskem načrtu, o organih in postopkih deželnega načrtovanja. Svetovavca KPI, tovariša Sema in Jarc sta predložila zakonski amadma (spreminjevalni predlog) v korist slovenske narodne manjšine, v katerem je rešeno: «V vseh primerih, v katerih gre za vprašanja, ki se tičejo Slovencev, za zgodovinske značilnosti krajev, za značilnosti krajine, za umetniško bogastvo, kakor tudi za razvoj kulture, jezika, vseh vrst šol, vseh obstoječih slovenskih ustanov, bo poklicana na sestanek načrtovalnih organov oseba, ki bo izvedenec na specifičnem področju in ki jo bodo predlagali trije slovenski svetovavci, izvoljeni v deželni svet». Po predložitvi tega amandmaja, je imel daljši govor tovariš Šiškovič. Iz tega govora povzemamo naslednje:

«Soglašam z amandmajem. Če bi gledali na stvar z abstraktnega stališča bi lahko dejali, da je predlog odveč, kajti naravno bi bilo, da bi deželni svet in odbor vselej upoštevala vprašanja Slovencev. Ker pa nismo v teh pogojih je treba v zakonskem načrtu še posebej navesti specifična vprašanja Slovencev. Če je to tako, ni naša krivda. Ne bom začel tu iskati krivcev, ker bi s tem že spet poživili nenehne polemike. Iti moramo na delo, da poskusimo rešiti te probleme.

«V diskusiji v juliju smo prišli do sklepa, da se je treba nekoliko časa ustaviti na razpotju, da se stvari sčasom razčistijo. Toda od takrat je minilo že šest mesecev in je treba načeti reševanja praktično. Poglejmo, kaj lahko storimo in če bo mogoče pojdimo še naprej po skupni poti. Vprašanja manjšine ni mogoče omejiti na jezik in kulturo Slovencev. Seveda ko gre za gospodarsko načrtovanje, se postavlja vprašanje obstoja slovenske manjšine. Tu bo kdo dejal, da se ni treba spuščati v podrobnosti. Res je v poročilu večine v zakonskem predlogu omenjeno npr. Slovensko gospodarsko združenje, toda tega ni v zakonu.

«Prav je, da se pokliče predstavnik omenjenega združenja k posvetovanju, toda vprašanje je širše. Združenje ima gospodarski značaj in kot tako ne more vsebovati vseh interesov državljanov slovenske narodnosti, kajti njihova vprašanja so, kot pravi tudi predloženi amandma, krajevno-zgodovinska, kulturna, jezikovna, šolska ter se tičejo ustanov gospodarskih in socialnih ustanov.

«V samem poročilu večine se govori o naši deželni skupnosti, bogati s kulturnimi, političnimi, sindikalnimi pobudami in kipenji, ki jih je treba upoštevati pri ustvarjanju struktur načtovalnih organov. Poleg tega se govori tudi o širokem pogledu, ki bi ga moral imeti deželni načrt na razna vprašanja, da bo vseboval socialne, kulturne, gospodarske, urbanistične in teritorialne plati. Poročilo gre še dalje in nakazuje tri glavne značilnosti načrtovanja: tj. gospodarsko, kulturno in urbanistično.

«Od tu je treba začeti, da se razumejo potrebe in zahteve narodne manjšine v dveh njenih plateh: 1) manjšine kot dopolnilnega dela političnih, gospodarskih in socialnih problemov vsega prebivalstva, ki se uresničuje v različnih gospodarskih in političnih kategorijah v deželi tudi z različnimi interesi, in 2) manjšine kot enote zase glede nekaterih političnih, gospodarskih, kulturnih, z eno besedo nacionalnih plati.

«Seveda priznavajo vsi obstoj manjšine, čeprav jo skušajo nekateri asimilirati, drugi pa pospeševati njen razvoj, vse, kar je v njej pozitivnega tudi za italijansko družbo, ne da bi jo skušali «instrumentalizirati». Manjšini je treba omogočiti, da izrazi svoje posebne potrebe v okviru dežele in dialektike italijanske države. Morda bo kdo dejal, da ni posebnih gospodarskih vprašanj za Slovence, toda spomnimo se le na Nadiške doline, ki so med najbolj zaostalimi področji, na slovenske občine v tržaški okolici in v okolici Gorice, spomnimo se na pro-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Nesramno barantanje med KD, PSI in LSS za občino Devin-Nabrežina

Izjava tržaške federacije KPI

Po zaključku barantanja med demokristjani, socialisti, socialdemokrati in slovenskolistarji je tržaška federacija KPI objavila naslednjo izjavo:

Sporazum, dosežen med KD, PSI, PSDI in SSL za devinsko-nabrežinsko občino in pokrajino predstavlja zmago, najbolj reakcionarnih sil KD, ki jih je podprla škofija, katera je med pogajanji odkrito in ponovno posegla vmes ter poudarila protikomunistični instrumentalni značaj, ki bi ga morala imeti ta operacija.

Lista SSL in PSI sta sedaj odgovorni, če je slovenska občina, ki so jo upravljale demokratične sile, prešla v roke KD, ki je najbolj protislovenska stranka.

Da bi pozabila poraz, ki ga je doživela na volitvah 22. novembra, s katerimi je levi center izgubil večino na pokrajini in ki niso dopustile razbitja italijansko-slovenskega demokratičnega pasu okrog Trsta, je Krščanski demokraciji uspelo doseči sedanji rezultat zaradi PSI in SSL.

Lista SSL je izdala svoje volivce in zavrnila predloge KPI, ki so zagotavljali občini Devin-Nabrežina slovenskega župana za pet let in demokratični odbor. Sprejela je hibridno zvezo s KD v zameno za dve leti in pol za mesto župana, ki se bo moral ravnati po ukazih KD in ki ga bo potem zamenjal demokristjan Corberi.

PSI je imela v vsej tej operaciji aktivno vlogo v tem, da je pospeševala pogajanja med KD in SSL ter predlaga kompromis rešitve župana naspol.

KPI opozarja vse Slovence in vse italijanske demokratične sile na to «zgodovinsko srečanje» med KD, PSI in SSL, ki je omogočilo, da je bila nabrežinska občina odvzeta demokratičnim silam in izročena v roke KD.

KPI še enkrat ponovno opozarja na odgovornost KD in njenih zaveznikov ki zaradi strankarskih potreb paralizirajo krajevne uprave, izvoljene pred dvema mesecema. Zato je treba takoj sklicati prvo sejo pokrajinskega sveta in občinskih svetov, izvoljenih 22. novembra, tako da se najde demokratična rešitev za vprašanja odborov. KPI poziva vse sekcije, naj sklicujejo zborovanja, skupščine in debate, da razgalijo pred meščani spletke KD in levega centra ter orišejo njeno stališče.

Bila naj bi ta izredno visoka cena, zgodovinskega pomena, ki jo verjetno namerava Slovenska skupnost plačati Krščanski demokraciji za mesto v pokrajinskem odboru v Trstu, kar bi izpadlo, kot pravo barantanje za rameni volivcev in — končno — na škodo slovenskega prebivalstva. Prepričani smo, da niso slovenski volivci, ki so glasovali za SSL, založili svojega glasu, da bi se uresničile podobne namere.

Komunisti smo mnogokrat za časa volivne kampanje pozvali SSL, naj se javno izreče še pred volitvami v zvezi s sestavo občinskega odbora v devinsko-nabrežinski občini. Do take izjave ni prišlo, dočim so sedaj v teku znana pogajanja med SSL, KD in ostalimi strankami levega centra.

Smatramo, da je odgovornost SSL že v tem trenutku izredno velika, ker bi sestava odbora, kot je v načrtu teh strank, pomenila *konec* demokratične in enotne uprave, ki je uživala naklonjenost in odobravanje prebivavstva.

Tuda sama Italijanska socialistična stranka si je naprtila veliko odgovornost s tem, da je omogočila omenjena pogajanja.

Podpisani svetovavci pokrajinskega in občinskega sveta v Trstu opozarjamo na resnost položaja, ki se pojavlja in z vso odgovornostjo pozivamo vse slovenske demokratične sile, naj s svojem zadržanjem in s svojimi stališči preprečijo uresničitev načrta Krščanske demokracije, ki želi zadati resni udarec stvarni možnosti obrambe pravic in demokratičnega razvoja slovenskega prebivavstva devinsko-nabrežinske občine, obenem tudi vsega tržaškega ozemlja in dežele.

GERBEC GABRIJELA
GOMBAČ FRANC
PADOVAN LUCIJAN
PAHOR LUCIJAN

Resolucija Opencev

V ponedeljek zvečer je bil na Opčinah sestanek, na katerem je tovariš Albin Škrk govoril o barantanju med demokristjani, socialisti, socialdemokrati in slovenskolistarji za devinsko-nabrežinsko občino. Udeleženci sestanka so podpisali naslednjo izjavo:

Podpisani obsojamo barantanje, po katerem sta Slovenska skupnost in socialisti izročili občinsko upravo Devin-Nabrežina Krščanski demokraciji. Obstajali so vsi pogoji, da bi se obnovila demokratična uprava kot je bila do sedaj. Slovenskolistarji in socialisti so z zvezo z DC pritrdili njenemu poitalijančevanju Nabrežine in se pripravljajo na to, da mu odslej pomagajo. Politični sklep v Nabrežini je dejanje, ki ga slovenskolistarji in socialisti ne morejo in ne bodo mogli nikoli opravičiti pred slovenskim javnim mnenjem. Odgovornost za to ponižanje naj pade na tisto skupinico voditeljev, ki so ga pripravili.»

(Sledi nad trideset podpisov)

Izjava tržaških slovenskih svetovavcev KPI

Skupina slovenskih pokrajinskih in občinskih svetovavcev KPI v Trstu je v zvezi z barantanjem za devinsko-nabrežinsko občino med demokristjani, socialisti in slovenskolistarji objavila dne 9. januarja 1965 naslednjo izjavo:

Izidi zadnjih upravnih volitev kažejo, da so pogoji za sestavo odbora v devinsko-nabrežinski občini slični onim leta 1960., se pravi taki, kjer se more uresničiti občinski odbor, ki naj zagotovi demokratični razvoj splošnega življenja v občini, obrambo narodnih pravic Slovencev in izvolitev slovenskega župana.

Toda tak odbor se danes ne uresniči zaradi stališča liste Slovenske skupnosti, ki očitno, pristaja na namere najbolj zakrknjenih antikomunističnih sil na načrte Krščanske demokracije in italijanskega nacionalizma sploh, da se privede do neke zaključne točke proces raznarodovanja in asimilacije, ki sta ju že zdavnaj začela razvijati.

Sporazum, ki so ga sklenili demokristjani, socialisti, socialdemokrati in slovenskolistarji o devinsko-nabrežinski občini predstavlja zmago najreakcionarnejših nacionalističnih in protikomunističnih sil.

Volivci Slovenske skupnosti niso glasovali za to, da bi njeni prvaki barantali s tistimi, ki sovražijo Slovence in z vsemi sredstvi raznarodujejo slovensko občino.

Ta sporazum pomeni izdajstvo interesov Slovencev!

Javna debata v dvorani "Igo Gruden" v Nabrežini

Jasno stališče komunistov: devinsko-nabrežinsko občino bi morale upravljati demokratične sile, župan pa bi moral biti Slovenec

V dvorani prosvetnega društva «Igo Gruden» v Nabrežini je bila javna debata o temi «Kako učinkovito zaščititi pravice Slovencev v devinsko-nabrežinski občini». Govorili so: poslanka Marija Bernetič in Albin Škrk za Komunistično partijo, Dušan Hreščak in Josip Pečenko za Italijansko socialistično stranko, Josip Škrk in Egon Floridan za Listo Slovenske skupnosti.

Za to debato je vladalo veliko zanimanje. Tisti, ki so se je udeležili (število vabil je bilo sicer zelo omejeno) in vsa slovenska javnost ploh so upali, da bo ta debata prispevala k razčiščenju nekaterih pojmov in da bo v pravi luči osvetlila položaj, ki je nastal v devinsko-nabrežinski občini po zaslugi barantanja med demokristjani, socialdemokrati, socialisti in slovenskolistarji. Toda, žal, moramo ugotoviti, da se pričakovanja niso uresničila.

Na vprašanja, ki so jih postavljali zagovorniki dosedanje občinke enotne in demokratične uprave — in v prvi vrsti komunisti — v devinsko-nabrežinski občini, ki je uživala velik ugled in bila deležna široke podpore domačega prebivalstva, ni bilo odgovora. Namesto jasnega odgovora in razčiščenja pojmov vsaj o nekaterih zelo važnih vprašanjih, ki posebno živo zanimajo predvsem Slovence, smo bili priča novim protikomunističnim izbruhom.

Socialistična predstavnika sta zagovarjala levi center in trdila, da samo ta «center» lahko učinkovito zaščiti pravice Slovencev. Tudi nekaj očitkov naperjenih proti dosedanji demokratični občinski upravi (v kateri pa so sodelovali tudi socialisti) smo slišali iz ust teh govornikov. Socialistična govornika se nista hotela jasno izraziti niti glede bodočega župana. Na vprašanje, ali naj bo bodoči župan Slovenec ali Italijan, prav tako ni bilo odgovora.

Slovenskolistarska govornika sta šla še dalje. Iz njunih besed bi lahko sklepali, da so vseh nesreč v Nabrežini krivi komunisti.

Novo zadržanje demokristjanov slovenskolistarski prvaki označujejo kot «zgodovinski dogodek»! Za njih je dejstvo, da so «vladne stranke povabile SSL na politične razgovore» nekaj izredno velikega! Sicer pa sta slovenskolistarska govornika poudarila, da «problemi, o katerih so govorili z vladnimi strankami. niso še rešeni» in da so «pričakovali večje razumevanje».

Samo komunisti so jasno povedali svoje stališče in podčrtali, da se to stališče ni v ničemer spremenilo; poudarili so tudi, da se zavzemajo za to, da se v devinsko-nabrežinski občini ohrani dosed. demokratična enotna občinska uprava. (Značilno je to, da sta samo komunistična govornika bila deležna aplavzov in da ti aplavzi niso prišli samo iz vrst komunistov.)

Iz govora tov. Albina Škrka

Dosedanji župan tov. Albin Škrk je med drugim poudaril, da so danes vsi napadi osredotočeni proti komunistom, da se slovenskolistarji in socialisti raje kot s komunisti pogajajo s tistimi, ki so vselej nasprotovali Slovencem. Poudaril je tudi, da če bi bili nastopili skupaj komunisti, bivša SDZ in socialisti, t. j. tisti, ki so v preteklem mandatu upravljali občino, bi imeli skupaj 12 svetovavcev, od katerih bi jih bilo vsaj 10 slovenske narodnosti. Prav tako je poudaril, da volivci Slovenske liste niso glasovali za to, da bi njeni prvaki barantali z demokristjani. Svoj govor je tovariš Škrk zaključil z besedami: «demokristjani se z milijardami, ki so jih potrosili za načrtno etnično spreminjanje sestava področja, niso polastili občine, pač pa da se je bodo polastili s skledo leče, ki jo obljubljajo.

Govor poslanke Marije Bernetičeve

Iz govora poslanke Bernetičeve pa smo povzeli naslednje:

Kako učinkovito zaščititi pravice Slovencev v devinsko-nabrežinski občini? To vprašanje je staro prav toliko kolikor je vprašanje pravic slovenske narodne skupnosti v tej občini in v vsej naši deželi. Do nedavnega so komunisti, socialisti in predstavniki Slovenske liste, ki so skupaj upravljali devinsko-nabrežinsko občino, soglašali, da je za učinkovito zaščito pravic Slovencev v tej občini nujno potrebna enotnost vseh sil katerim je pri srcu usoda slovenske narodne skupnosti.

Za komuniste je bila borba za pravice slovenske narodne manjšine vselej načelnega pomena. Zato niso nikoli menjali svojega stališča. Nikoli niso popustili v boju za pravice Slovencev. To je podčrtano tudi v resoluciji vodstva Komunistične partije Italije o pravicah Slovencev. V tej resoluciji je poudarjeno, da se je KPI v 40. letih svojega življenja bojevala v različnih pogojih in je vselej izvajala dosledno politiko za slovensko narodno manjšino, delovala za enotnost ljudskih množic, enotnost med Slovenci in Italijani v Julijski krajini, proti sramotnemu raznarodovanju in uničevanju slovenske narodne skupnosti.

Starejši Slovenci, ki so se kot zavedni narodnjaki bojevali za slovenske narodne pravice dobro vedo, da so imeli vselej komuniste na svoji strani in da so bili tako slovenski kot italijanski komunisti vselej pripravljeni na katero koli žrtev, ne da bi zahtevali za zase jamstva, mesta ali kakršno koli plačilo.

Do nedavnega so tisti, ki so skupaj s komunisti upravljali devinsko-nabrežinsko občino soglašali s stališči komunistov. Z nami so sodelovali v boju proti skupnem sovražniku, italijanskemu nacionalizmu in šovinizmu, ki ima v demokristjanih svojo vodilno silo v vladah svoje temeljno sredstvo za nadaljevanje raznarodovanja devinsko-nabrežinske občine.

Demokristjani so se poslužili prav vseh sredstev za uresničitev svojih ciljev, za polastitev devinsko-nabrežinske občine. Do nedavnega je bila velika večina prebivavcev devinsko-nabrežinske občine slovenske narodnosti. Prav to je bilo za demokristjane poglavitna ovira pri uresničevanju njenih ciljev. Vsi se še spominjamo, kako so demokristjani žalili demokratične občinske upravitelje, izvoljene od devinsko-nabrežinskih občanov. Zahtevali so celo razpust občinskega sveta in ker ni do tega prišlo, je bil poslan na županstvo prefekturni komisar. Poglavitni cilj demokristjanov je bil: umetno spremeniti etnični sestav in etnične značilnosti tega področja. Demokristjani so podžigali narodnostno mržnjo proti Slovencem in v tem se niso pomišljali sodelovati tudi z drugimi desničarji in celo s fašisti. Italijanski nacionalistični tisk je prav tako podžigal gonjo proti Slovencem. «Piccolo» je nudil dovolj konkretnih dokazov.

Ali se je morda kaj spremenilo sedaj? Ali so sovražniki Slovencev spremenili svojo politiko? So mar demokristjani spremenili svoje cilje?

Da bi demokristjani lažje dosegli svoje cilje, so poslali na področje devinsko-nabrežinske občine na stotine istrskih izseljencev, čeravno je bila ta naselitev mnogokrat proti interesom izseljencev. Kljub temu dosedaj niso uspeli doseči cilje, ki so si jih postavljali. Niso jim pomagala niti zavezništva s fašisti. Občinska uprava je bila vsa zadnja leta v rokah demokratičnih sil, v rokah Slovencev. In tako bi bilo lahko tudi v bodoče. Dovolj bi bilo, da bi obnovili enotnost, ki je do sedaj vladala v tej občini.

Demokristjanske obljube

Demokristjanski prvaki so sedaj nenadoma opustili svoj nekdanji ton. Sklenili so, da opustijo politiko do Slovencev, ki so jo vodili doslej, politiko gledanja na Slovence kot na «sciave» ter prišli do sklepa, da navežejo ker najboljše stike s slovenskolistarji. Navdušeno so pozdravili sklep Slovenske skupnosti, da jim pomaga «v boju proti komunizmu». V zameno za pomoč ki naj bi jo slovenskolistarsko vodstvo nudilo v tem boju, so demokristjanski prvaki dali nekatere obljube. Toda še preden so demokristjani konkretno pokazali, da se hočejo držati danih obljub, je njihov pokrajinski tajnik v Trstu še enkrat opozoril Slovence, naj opuste sleherno «nacionalistično skušnjavo», naj «ne zahtevajo preveč», naj «nehajo protestirati», naj se «ne vznemirjajo». Jasno je, da besede demokristjanskega tajnika Botterija zvenijo ne le kot opomin temveč celo kot poskus ustrahovanja. Besede Botterija zvenijo tako kot da bi hotel reči: «Slovenci, delajte tako, kot hočemo mi demokristjani! Če ne boste delali tako kot hočemo mi, vas bomo spravili na mesto, kamor spadate!»

Mi Botteriju in drugim demokristjanskim prvakom pravimo:

(Nadaljevanje na 3. strani)

Nabrežina

Javna debata ni razčistila stališč

(Nadaljevanje z 2. strani)

«Noben zaveden Slovenec ne more sprejeti vaših lekcij!»

Še vedno nam je v živem spominu ton, ki se ga je poslužil vladni komisar v govoru na otvoritvi Slovenskega kulturnega doma v Trstu. In vemo, da Mazza ni govoril samo v svojem imenu, saj je na omenjeni svečanosti uradno zastopal rimsko vlado. V imenu vlade je torej Mazza zahteval od pripadnikov slovenske narodne manjšine, naj se otresejo «vitimizma», naj ne zahtevajo preveč, naj ne protestirajo. In kot bi to ne bilo dovolj je Slovence naše dežele primerjal etničnim skupinam Kataloncev, Albancev in Grkov, ki živijo v nekaterih predelih na jugu italijanske države.

Značilno je, da nihče iz vrst demokristjanov ni kritiziral komisarjevega govora. Nasprotno, njegov govor se pod vidnimi naslovi objavili demokristjanski listi. Glasilo škofijskega urada je označilo Mazzov govor kot «uravnovešen govor» in je kot takega tudi primerno pohvalilo. To je tembolj značilno tudi zato, ker iz istega urada, ki izdaja glasilo «Vita Nuova» izhajajo tudi direktive za demokristjansko podružnico v Trstu.

Krščanska demokracija povsod deluje proti interesom slovenske manjšine

Iz besed tržaškega pokrajinskega tajnika demokristjanske stranke bi lahko sklepali, da se tudi demokristjanski desničarji (med katerimi je tudi bivši solzavi tržaški župan Bartoli, tisti, ki je vodil nedavno zborovanje ezulov v Trstu in na katerem so skrajneži vpili «a morte i sc'iavi»), zadovoljni s sporazum o devinsko nabrežinski občini.

Že iz tega lahko sklepamo, kako «dober» more biti ta sporazum in kako «zanesljiva» jamstva daje Krščanska demokracija Slovencem.

Slovenskoliparski prvaki opevajo zagotovila demokristjanske stranke, toda mi poznamo njene obljube in teh je mnogo. Tudi bivši ministrski predsednik Scelba je zagotovljal Slovencem pravice. Tudi razne vlade, ki so si sledile v Rimu, so dajale razna zagotovila. Pred volitvami so vselej deževale več ali manj laskave obljube. Toda po volitvah so demokristjani vselej nanje popolnoma pozabili.

Krščanska demokracija se je obvezala, da bo spoštovala vsa določila republiške ustave, toda vsi vemo, da ne spolnuje obveze. Vlada, kateri so načelovali demokristjani, je podpisala londonski sporazum o Tržaškem ozemlju in temu sporazumu je priložen tudi posebni statut za manjšine. Toda določila tega statuta se ne izvajajo. In številna nerešena vprašanja, ki se tičejo Slovencev, so temu priča.

Tudi v tržaški občini in pokrajini je Krščanska demokracija sprejela sporazum, ki se tiče tudi Slovencev, toda vse je ostalo pri starem.

Tudi pod takoimenovanim «levim centrom» se ni nič spremenilo.

V deželnem svetu pa Krščanska demokracija trdi, da deželna ustanova ni pristojna za reševanje problemov Slovencev.

Krščanska demokracija je tista stranka, ki se je uprla, ustanovitvi slovenskih šol v videmski pokrajini, upira se celo slovenskim črkam v uradnih dokumentih.

To je le nekaj dokazov, ki zelo jasno potrjujejo, da se na demokristjanske obljube ni moč zanesti.

Komunistična partija je vedno branila pravice in interese Slovencev. Nikoli ni menjala svojih stališč. To so komunistični parlamentarci podčrtali tudi ob sprejemu zakona za samoupravno deželo Furlanija-Julijska krajina. Ker ni bil v novi zakon vključen člen o Slovencih, so komunisti slovesno izjavili, da bodo nadaljevali bolj za pravice Slovencev.

Vsakdo naj prevzame svojo odgovornost!

Tržaška federacija KPI je opozorila tudi socialiste na zelo resno in odgovorno vprašanje glede občine v Nabrežini. Opozorila je na dejstvo, da je izročanje te občine Krščanski demokraciji zelo resna zadeva, ki bi jo morali smatrati za pravo izdajstvo nad slovensko etnično skupnostjo in nad njenimi sedanjimi in bodočimi interesi. Federacija KPI je podčrtala dejstvo, da bi s tem bila dana možnost reakcionarnim in šovinističnim silam, da uresničijo svoj politični cilj, katerega že leta z vsemi sredstvi zasledujejo. Istočasno je pa izrazila željo, naj socialisti sprejmejo jasno in iskreno stališče, ki bo potrdilo že sprejete odveznosti, to je, naj prispevajo k ohranitvi demokratične in etnične značilnosti devinsko-nabrežinske občinske uprave.

Zares žalostno bi bilo, če bi se PSI izneverila obljubam, ki jih je dala pred volitvami.

Komunistična partija je pripravljena storiti vse, kar je v njeni moči, da se devinsko-nabrežinska občina ohrani v rokah slovenskih in italijanskih ljudskih sil, da se utrdi enotnost med vsemi Slovenci. Krščanska demokracija temu nasprotuje in proti temu se z vsemi sredstvi zoperstavlja.

Vsakdo naj prevzame svojo odgovornost, tako danes kot v bodoče! Javnost pa ima pravico izvedeti — če se bo to zgodilo — kako je to, da na županstvu v Nabrežini, v slovenski občini, prvič v zgodovinni — če izvzamemo črno dobo fašizma — sedi demokristjanski župan iz Bologne, sedi skupina odbornikov v večini demokristjanov, to je članov stranke, ki je izvajala in še vedno izvaja politiko raznarodovanja slovenskega prebivalstva!

Delegacija obsoške federacije KPI na obisku v Novi Gorici

Med obiskom so razpravljali tudi o obmejnih problemih in sklenili, da še bolj okrepijo prijateljsko sodelovanje med KPI in ZKS

Pred kratkim je delegacija komunistov iz goriške pokrajine bila na obisku v Sloveniji. V delegaciji so bili predstavniki vodstva federacije, sekcij iz Gorice in Krmina in predstavniki pokrajinske federacije komunistične mladine.

Namen tega obiska je bil izdelati, skupaj s predstavniki Zveze komunistov Slovenije v Novi Gorici, podroben program nadaljnjih obiskov in srečanj, izmenjava recipročnih izkušenj ter poglobitev sodelovanja. Razgovori so potekali v prisrčnem ozračju. Tovariši iz Nove Gorice so izrazili željo, da obrazložijo tovarišem iz Italije probleme, ki so bili načeti na VIII. kongresu jugoslovanskih komunistov in da bi bolje spoznali stališča KPI v sedanjem političnem položaju. Člani delegacije KPI so se zanimali predvsem za izmenjavo informacij o vprašanjih obmejne politike in o posebnih izkušnjah pri gradnji socializma. Še posebej pa so se zanmali za izkušnje pri gradnji socialističnega kmetijstva v Brdih.

Delegaciji sta se dogovorili o programu nadaljnih srečanj med komunisti iz goriške pokrajine in novogoriške občine. V prvi polovici februarja bo delegacija komunistov iz Nove Gorice obiskala federacijo KPI v Gorici, kjer bo na aktivu poročala o témah VIII. kongresa ZKJ. V drugi polovici februarja bo delegacija KPI obiskala Novo Gorico, kjer bo poročala o politiki KPI. Istočasno bo obiskala Novo Gorico tudi delegacija mestnega komiteja KPI iz Gorice ter izmenjala mnenja o najvažnejših problemih obmejne politike, ki zanimajo obe mesti. Marca se bodo srečali tovariši iz krminske sekcije s kmečkimi delavci v Brdih in s političnimi voditelji tamkajšnjega področja. Na srečanju bodo razpravljali o kmečkih problemih, zlasti o vinogradništvu. Kasneje bo prišlo tudi do srečanj med delegacijami mladinskih organizacij.

Tako nameravajo komunisti iz obeh področij razširiti recipročno poznavanje problemov in še bolj poglabljati bratsko prijateljstvo.

Skupna seja izvršnih odborov Unije Italijanov za Istro in Reko in Slovenske kulturno-gospodarske zveze

V nedeljo je bila v Trstu na sedežu Slovenske kulturno-gospodarske zveze prva seja izvršnih odborov Unije Italijanov za Istro in Reko in Slovenske kulturno gospodarske zveze.

Skupni seji so prisostvovali tudi predstavniki deželnih in pokrajinskih odborov KPI, PSI, PSDI, PSIUP in Slovenske skupnosti, jugoslovanski konzul v Trstu Gačnik, italijanski konzul v Kopru in drugi povabljenci.

V poročilih izvršnih odborov, ki sta ju podala predsednika prof. Antonio Borme in Boris Race, se predvsem podčrtuje nujnost enakega ravnanja s celotno manjšino, ne glede na katerem področju prebivajo njeni člani.

Predsednika sta nato podrobno obravnavala razna vprašanja, ki zanimajo manjšino in sta orisala njen položaj ter perspektive razvoja. Gre za položaj manjšine v odnosu do drugega prebivalstva v vsakodnevnih stikih, za odnos upravnega aparata in političnih sil v deželi, kjer manjšina prebiva in za vlogo manjšine v izboljšanju odnosov med obema sosednjima državama. Izboljšanje odnosov med obema državama prav gotovo pospešuje napredek manjšine, vendar pa imata obe vladi dolžnosti do manjšine in jih morata izpolniti ne glede na recipročnost v sosednji državi. Obseg dolžnosti vlade do manjšine torej ne sme zaviseti od obsega ukrepov sosednje države.

Dokončno izdelani zaključki bodo dostavljeni obema vladama, oblastem, političnim organizacijam in raznim ustanovam področij, kjer živita manjšini.

Škodljiva zavlačevanja

Od upravnih volitev je poteklo že več kot dva meseca, a pokrajinskega sveta niso še sklicali.

Znano je, da so bila med tem časom med strankami levega centra in Slovensko skupno listo pogajanja za sestavo pokrajinskega in občinskih odborov okoliških občin. Znano je tudi kaj so ta pogajanja prinesla: prvič v zgodovini slovenskega ljudstva je KD po zaslugi SSL in PSI praktično prevzela v svoje roke devinsko-nabrežinsko občino. Skleda leče, ki jo je KD dala SSL v zameno za pridobljeni položaj, je zelo majhna manjša kot smo pričakovali: SSL dobi župana za dve leti in pol, ne dobi pa odborniškega mesta v pokrajini, kot je prvotno kazalo. SSL in PSI bosta namreč podprli pokrajinski odbor «od zunaj», sestavljali pa ga bosta KD in PSDI.

Mešetarjenje je potekalo na sedežu KD. Tako važna razprava, kot je bila ona za sestavo upravnih odborov po zadnjih volitvah, ko so bila na dnevnem redu vprašanja bistvene važnosti, je ostala torej za gostimi tenčicami, v skrivnostnem molku. Komunisti, seveda, nismo proti pogajanjim med strankami. Mnogokrat so taka pogajanja koristna in potrebna. Vendar zgolj monopol nekaterih ljudi, ki če so zastopali lastne stranke, niso pa predstavljali javnega mnenja, te debate ne smejo zamenjati od ljudstva izvoljena organizma, kamor spadajo postavljena vprašanja. Zato je obsojanja vredno dejstvo, da je bila ta razprava

Toda tudi te razprave so že zaključene, poteklo je že približno 10 dni od podpisa, in še ni glasu o sklicanju pokrajinskega sveta.

Kopičijo se neodložljiva vprašanja, o katerih bi moral razpravljati tudi pokrajinski svet. Med tem časom so zaprli ladjedelnico Sv. Roka v Miljah. Milje potrebujejo drugo rešitev za olajšanje gospodarskega stanja, v katerem se nahajajo. V vidiku je gradnja naftovoda z vsemi problemi, ki se v tej zvezi pojavljajo že sedaj, in o katerih bi moral tudi pokrajinski svet izreči svoio besedo. Govori se o likvidaciji ladjedelnice Sv. Marka. Jutri se začne gospodarska konferenca v Trstu, katere se pokrajina ne more oficielno udeležiti ker se še ni sestal njen svet!

Zato poudarjamo da je nujno čimprejšnje sklicanje pokrajinskega sveta!

Ob robu kongresa goriške KD

Prejšnji teden je imela goriška mestna sekcija Krščanske demokracije svoj kongres. Sam po sebi ta kongres ni bil nič posebnega. Tudi tokrat so nastopili združeni «basisti» in dorotejci», ki nastopajo pod imenom «struja levega centra». Ta struja je združena ne toliko v pogledu enotnega gledanja in politične usmeritve kot v težnji da ohrani oblast. Zato je ta skupina prava dvoumnost v goriškem političnem položaju. Enkrat se pokaže naklonjena pogumnim odprtjem, drugič pa zakrknjeno vztraja na konservativnih pozicijah in se včasih povezuje celo s fašisti.

Na letošnjem kongresu ni predložila svoje ločene liste niti scelbovska struja. Demokristjanska desnica je torej pripravljena sodelovati na vseh ravneh s sedanjo vodilno skupino. To še enkrat potrjuje, kako šibka je strankina levica v vodilni skupini. Še več: stališča scelbovske struje kažejo, da v goriški demokristjanski stranki obstaja težnja po soglasju z najbolj konservativnimi silami. Sicer pa je prav ta težnja že našla svoj izraz tudi na gospodarskem področju.

Svoj konservativizem je sedanja vodilna struja goriške DC pokazala tudi pred kratkim, ko je šlo za vprašanje zemljič v Štandrežu. Naklonjena je načrtom, po katerih bi na plodnih zemljiščih, ki so last slovenskih kmetov, zgradili stanovanjske hiše ter tako zadali dokončen udarec slovenskemu etničnemu značaju Štandreža. Prav tako je ta struja pokazala svoj konservativizem s tem, da se odpoveduje skupnemu boju proti vojaškim služnostim v goriškem obmejnem pasu in da ne kaže zanimanja za poglobitev prijateljstva s socialistično Jugoslavijo in ne razumevanja za dostojno proslavljanje 20-letnice zmage Odporništva.

Akcije za včlanjevanje žena v KPI

Od 20. do 30. januarja je v teku posebna akcija tržaške federacije za vpis žena v KPI. V številnih sekcijah se tovariši in tovarišice že zanimajo za zadevo. To vprašanje so že proučili na sestankih sekcijskih komitejev, na aktivih, hišnih sestankih in plenumih žena v Miljah, Križu, na Pončani, pri Sv. Jakobu, Sv. Ivanu, naselju S. Sergio. Škednju, pri Magdaleni, Sv. Alojziju in centru mesta. V načrtu so sestanki tudi na Proseku, Občinah in v Trebčah. Namen je prediskutirati vlogo žene v sedanji družbi, njen položaj v državi in pri nas, njene težave in socialne probleme ter povzeti potrebne ukrepe za izboljšanje partijskega delovanja na tem področju in za večjo vključitev žena v delavske, sindikalne, socialne in politične borbe. Povsod se postavlja nujnost, da se na področju žena dajo različne, specifične pobude.

Naročite se na „Delo“

Tržaški komunisti 100 odst. obnovili izkaznice

Tržaška federacija KPI je 100% obnovila članske izkaznice za leto 1965. Doslej se je na novo vpisalo v partijo 363 tovarišev.

Slovenske sekcije, ki so 100% obnovile članske izkaznice so naslednje (v oklepajih navajamo število novih članov):

Nabrežina (12), Opčine (9), Prosek-Kontovel (4), Podlonjer (15), Barkovlje (5), Zgonik (4), Padriče (1), Repentabor, Kontovel, Trebče (2), Šempolaj (5), Mačkolje (2), Ricmanje, Devin (1), Dolina (2), Domjo (1), Boljunec in Log. V Križu so doslej dosegli kvoto 97 in na novo vpisali 8 tovarišev, V Lonjerju 97% in v Bazovici 90%.

Iz resolucije 8. kongresa Zveze komunistov Jugoslavije

O mednarodnih odnosih

Resolucija 8. kongresa ZKJ določa poglavitne smotre in smeri delovanja Jugoslavije na področju mednarodnih odnosov in poglavitne naloge na področju sodelovanja ZKJ z drugimi delavskimi, progresivnimi, narodnoosvobodilnimi strankami in gibanji. Tuji poročevalci so upravičeno opazili, da v delih kongresnih referatov in resolucije, posvečenim mednarodnopolitični dejavnosti Jugoslavije in problemom delavskega gibanja, ni nič bistveno novega, da ti dokumenti nasprotno pričajo o stanovitnosti in doslednosti temeljnih gledišč Zveze komunistov ter na njih sloneče dejavnosti.

Trditev, da postaja svet vse manjši, zveni pogostokrat kot obrabljena fraza, vendar je to velika resnica, ki je ne smemo niti za hip izgubiti izpred oči. Pri izredni ekonomski in politični medsebojni odvisnosti in ob grožnji jedrskega uničenja postajajo številne nacionalne in regionalne dileme, ovirana neodvisnost, zaostalost, «lokalne» mednarodne krize — univerzalne. Od tod izhaja tudi potreba po razvijanju takega koncepta mednarodnih odnosov, ki bo imel univerzalno vrednost in ki bo lahko v raznoterem, toda med seboj odvisnem svetu splošno uporabljen. Upravičeno smo mislili, da je koeksistenca tisti primerni in zaželeni koncept, ki bo, ko bo univerzalno sprejet in uporabljen, človeštvu omogočil, da se izogne jedrski katastrofi, hkrati pa bo olajševal, spodbujal progresivne politične in družbene spremembe. Bilo je očitno, da načela koeksistence niso nikakršno dovršeno rešilno odkritje, ki bo, ako ga vsi odobrimo, avtomatično odstranjevalo mednarodne spore in težave. Pokazalo se je, da je treba tudi sama načela izpopolnjevati na podlagi mednarodnih izkušenj, da je koeksistenco treba razumeti kot dinamični proces postopnega premagovanja vseh neenakomernosti in neenakopravnosti v tem zelo neenakem in hudo neenakopravnem svetu.

Univerzalna vrednost mednarodnih odnosov

V resoluciji je, podobno kot tudi v programu Zveze komunistov, pouderjano, da je socializem neločljivo povezan z ohranitvijo miru, da se bo ZKJ še naprej odločno bojevala za krepitev politike aktivne miroljubne koeksistence, da pa mir in miroljubna koeksistenca ne moreta biti zagotovljena in stabilna, če ne bodo vsi narodi osvobojeni kolonialnega zatiranja in sleherne neenakopravnosti in tujega vmešavanja v njihove notranje zadeve. Tak način vsestranskega obravnavanja problemov koeksistence je toliko nujnejši kolikor bolj se povečujejo možnosti in potrebe po aktivnem sodelovanju progresivnih sil vseh dežel, socialističnih in kapitalističnih, velikih in malih, razvitih in manj razvitih, neodvisnih in tistih, ki šele težijo k neodvisnosti. Ne moremo zanikati, da ni to sodelovanje čestokrat otežkočeno, med drugim tudi zaradi nezadostnega medsebojnega razumevanja ljudi in gibanj, ki se v različnih pogojih bojujejo za socializem. Številne evropske delavske stranke so leta podcenjevale, nekatere pa še podcenjujejo revolucionarni smisel narodnoosvobodilnih gibanj in progresivnih družbenih sprememb v novo osvobojenih deželah, kar je na področju koeksistence deloma vodilo do tega, da so enostransko poudarjali pomen odnosov med tako imenovanim Vzhodom in tako imenovanim Zahodom na račun drugih nič manj važnih problemov sodobnega sveta. Na srečo se taki nazori postopoma spreminjajo hkrati z odstranjevanjem dogmatskih koncepcij o enotnosti socialističnega razvoja. V nekaterih novoosvobojenih deželah in narodnoosvobodilnih gibanjih pa spet, kot je pokazala tudi kairska konferenca, več ali manj podcenjujejo probleme vojne in miru, natančneje povedano, prevladuje mnenje, da se morajo vse progresivne sile osredotočiti na uničenje kolonializma in drugih oblik neenakopravnosti v mednarodnih odnosih — da bi tako šele ustvarili pogoje za koeksistenco velikih in malih, bogatih in siromašnih dežel. Kolikor to ni premišljena in popolna zavrnitev koncepta koeksistence, gre tu pot, za modrovanje iskrenih protiimperialističnih borcev, družbene korenine te logike pa so v stanju podrejenosti ali posledic podrejenosti narodov teh dežel, v iracionalnih elementih ogorčenosti in obupa, iz katerih izvira med drugim tudi neka stopnja indiferentnosti za hipotetično nevarnost jedrske vojne in njenih posledic.

Načela koeksistence

Socializem je postal, kot pogosto poudarjamo, politični «credo» in praksa sto in sto milijonov ljudi, toda medsebojno razumevanje in sodelovanje teh ljudi precej zaostajata za dejansko popularnostjo ideje. Tu ne gre več samo za razkol med komunističnim in socialnodemokratskim krilom delavskega gibanja, marveč tudi za nova protislovja, ki so se pojavila kot proizvod novih razmer, novih možnosti in perspektiv socialističnih gibanj, kakor tudi različnih ovir in odporov proti tem gibanjem — marveč gre za naraščajoči spopad med progresivnimi in birokratsko-dogmatskimi silami na vseh sektorjih delavskega gibanja — ki se v času, ko številne delavske stranke vodijo državno politiko, spreminja v problem najširšega interesa za vse človeštvo. Dalje gre za manjše ali večje nesporazume med raznimi odredi socializma, predvsem med tistimi v razvitejših deželah in onimi v manj razvitih deželah. Posamezni važni odredi socializma ne sodelujejo, v usodnih bojih na fronti miru, nekateri drugi odredi pa še ne poznajo in premalo podpirajo močne predore socializma, ki se često razlikujejo od pojavov, na katere smo se navadili. Učinkovitejše sodelovanje bojevnikov za socializem ni samo stvar dobrevolje, čeprav je tudi ta neprecenljivega pomena. Potrebni so izredni napori pri ustvarjanju take enotnosti, ki ne prikriva marveč upošteva razlike, potrebno je, upoštevajoč tudi razlike in skupne težnje, ustvarjati take poglede na probleme sodobnega sveta in take norme mednarodno-političnega obnašanja, ki bi lahko postale osnova za boljše medsebojno razumevanje in sodelovanje vseh progresivnih ljudi in gibanj. Brez dvoma je to zelo težavna stvar, pri kateri pa bi morali sodelovati vsi bojevniki za socializem.

8. kongres Zveze komunistov Jugoslavije prispeva k sodelovanju progresivnih sil v boju za mir in socializem vsaj na dva načina — s politično analizo in konkretno politično akcijo.

Celotna razprava o mednarodnih odnosih in problemih delavskega gibanja na kongresu je v bistvu slonela na ugotovitvi, da postaja «politika koeksistence, popuščanja napetosti in boja proti imperializmu in slehernemu gospostvu, vse bolj enotni akcijski program za zagotovitev stabilnosti miru, popolne osamosvojitve in svobodnega družbeno-ekonomskega razvoja vsake dežele ter enakopravnih odnosov med narodi in državami. Ta ugotovitev, ki razčlenjuje jugoslovansko pojmovanje aktivne miroljubne koeksistence, zares vsebuje vse elemente, ki jih moramo upoštevati pri razvijanju in izpopolnjevanju programa, politično osnovo, na katero naj bi se naslanjala akcija progresivnih sil na področju mednarodnih odnosov. Te zahteve (konsolidacija miru, popolna osamosvojitev vseh držav in enakopravnost) so neločljiva celota. Leta bi bila okrnjena in kot politični program neučinkovita, če bi ji vzeli katerokoli sestavino.

V luči teh dejstev je kongres obravnaval tudi vlogo politike nevezanosti ali nerazvrščanja, pri čemer je bilo poudarjeno, da niti prvi niti drugi termin ne opisuje povsem točno konstruktivnega smi-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Orkester «Barbu Lautaru» in zbor med izvajanjem koncerta v studiju romunske Radiotelevizije. Orkester nastopa tudi v sklopu romunske Državne filharmonije. Ustanovljen je bil leta 1953 in je doslej nastopil tudi v številnih evropskih državah

Prva revija slovenskih oktetov

Prosvetno društvo Slavko Škamperle v Trstu organizira v prvi polovici maja 1965.

I. REVIJO SLOVENSKIH VOKALNIH OKTETOV

1. — Revije se lahko udeleži vsak slovenski pevski oktet dežele Furlanije Julijske krajine.

2. — Oktet je lahko moški ali ženski.

3. — Vsak oktet nastopi z obvezno pesmijo «Nocoj pa oh nocoj» ter še z dvemi pesmimi po lastni izbiri.

4. — Prijavo za nastop naj se pošlje na naslov: P. d. Slavko Škamperle, Strada di Guardiella, 7, Trst, najkasneje do 28. febr. 1965. Prijava mora vsebovati:

a) — ime okteta in njegov sedež;

b) — ime, priimek in bivališče njegovega zastopnika ali vodje;

c) — avtorje in naslove pesmi, ki jih je izbral za nastop.

5. — Partitura obvezne pesmi je na razpolago v Tržaški knjigarni, Ul. S. Francesco 20.

6. — Nastope bo ocenjevala posebna strokovna žirija. Oktet, ki bo prejel najvišjo oceno, bo dobil v varstvo prehodni pokal FRANA VENTURINIJA. Pokal bo postal njegova dokončna last, če bo dosegel najvišjo oceno tudi pri naslednji reviji.

Udeleženci revije bodo prejeli spominske diplome.

Vpisnina in prijava okteta stane ta 800 lir.

V prodaji je brošura o Pinu Tomažiču

Sodobna slovenska dramatika v Kulturnem domu v Trstu

Govori se, da je slovenska dramatika v krizi; da ne more prodreti tako globoko v javnost, ker ji manjka aktualnih problemov, s katerimi bi zadovoljila gledališko občinstvo. Tako ugotavljanje pa je popolnoma zgrešeno. Res je sicer, da se slovenska dramatika ne more kosati z dramatiko velikih evropskih narodov (npr. Angležev, Francozov ali Italijanov), vendar to le zato, ker se je ta literarna zvrst pojavila pri nas razmeroma zelo pozno. Kmečki problemi, obravnavani neštetokrat v dramah naših klasikov, so zastareli motivi in so mogoče tudi dolgočasni. Če hočemo seči po nešem modernejšem, moramo iskati to «modernost» prav med nami, v okolju in času v katerem živimo. Mogoče izgledajo ti problemi na prvi pogled nepomembni in dramaturško nezanimivi, vendar tudi slovenska družba živi v sedanjem času in prav zato tudi njej ne more manjkati modernih prijemov.

Slovensko gledališče v Trstu je pripravilo za svojo tretjo premiero v letošnji sezoni «Večer slovenske sodobne dramatike». Izbralo je tri enodejanke z aktualno problematiko: «Dialogi» Primoža Kozaka, «Študentska soba» Igorja Torkarja in «Bernardek» Saše Vuge.

Problemi, obravnavani v vseh treh enodejankah, so precej oddaljeni od življenja, kakršno je pri nas. Tako se mogoče zdi «Študentska soba» nerazumljiva, kajti avtor posega po študentski organizaciji, ki deluje v Sloveniji, po listu «Tribuna», po življenju v ljubljanskem Študentskem naselju itd. Vsega tega pri nas ni in ne moremo povsem dobro razumeti obravnavanih problemov.

Vsi trije avtorji — Kozak, Torkar in Vuga — so zgrabili na svoj način aktualno problematiko sodobne slovenske družbe. Samo Kozak je v svojih «Dialogih» posegel nekoliko nazaj v preteklost. Torkar in Vuga pa sežeta po najnovejših problemih in jih močno karakterizirata s primerno duhovitostjo in satiriko. Prav zato lahko govorimo o aktivnosti naše dramatike, ki postaja vedno bolj plodovita in izrazita. «Večer sodobne slovenske dramatike» nam je nedvomno odkril nekaj novega, nekaj, kar smo le megleno poznali in razumeli. Res je, da segajo vsi trije avtorji v nekatere skrajne pojave sodobne slovenske družbe, vendar jih ne moremo prezreti, ne iti mimo njih s zaprtimi očmi in ostati pasivni.

O literarni vrednosti teh del je težko soditi. Še posebno zato, ker so vsa tri dela močno skrajšana in prirejena za gledališki oder. (To je bilo posebno čutiti v «Dialogih»). Zato bi bila taka sodba neobiektivna in mogoče polemična. Z drugačnim vidikom pa moramo gledati umetniško vrednost tega poskusa, ki se vedno bolj in bolj uveljavlja v naši sodobni dramatiki.

«Dialogi» Primoža Kozaka so bili napisani kot gledališko dramsko besedilo. Po odrskem krstu pa so bili uporabljeni za osnovo filmskega scenarija. «Dialogi govorijo o že javno obsojenem in razkrinkanem sistemu v zaporih. Čeprav nima stvar v sebi nobene satire, se mi zdi, da so bile osebe precej megleno in neizrazito podane. Tu mislim na sam tekst, ki ni toliko zanimiv in napet, kot bi si ga pričakovali. Stvar, ki bi morali biti v nekem smislu detektivka, je izpadla precej enolično.

Nastopili pa so Stane Raztresen, čigar vloga je izpadla v vsej svoji sproščenosti zelo dobro, Rado Nakrst nekoliko manj vživeto, Jožko Lukeš, ki ni bil povsem na višku svoje ustvarjalnosti, Silvij Kobal in Edvard Martinuzzi.

«Študentska soba» Igorja Torkarja je bila, kar se tiče umetniške vrednosti, najboljša. Že po svoji slej kot prej zanimivi temi (pripomnim, da je treba poznati vsaj v glavnih obrisih študentsko življenje v Sloveniji) je izzvala ugoden odmev. Avtorju pa ni šlo toliko za dejstva, mislim za probleme, ki se pojavljajo v slovenskem študentskem življenju, kolikor za izrazit primer psihoanalitičnega razčlenjevanja bolnega značaja. Duševna izčrpanost te mlade študentke je

SERGEJ VERČ

(Nadaljevanje na 5. strani)

"Dalmaro„ v zagrebški operi

Tržaška rojakinja Ruža Petelinova, ki stalno prebiva v Zagrebu, je napisala libreto za opero «Dalmaro«. To delo, ki ga je uglasbil Jakov Gotovac, je zagrebška Opera prvič uprizorila 20 decembra 1964 in je doživelo zelo velik uspeh. «Dalmaro» je legenda o tragični ljubezni dalmatinske kneginje in se odigrava na jadranski obali v začetku tretjega stoletja pred našim štetjem, tj. v dobi Ilircev. Torej je zelo oddaljeno od sedanje stvarnosti. Toda že dejstvo, da je to delo komponiral veliki Gotovac, dovolj zgovorno potrjuje, da je po kvaliteti odlično. Avtorici libreta tudi mi iskreno čestitamo! (Ruža Petelinova je sestra naše tovarišice Zore Košutove)

Dušan Lovriha ponovno izvoljen za župana dolinske občine

V ponedeljek je bila v Dolini prva seja novega občinskega sveta. Na njej je bil ponovno potrjen za župana tovariš Dušan Lovriha. Zanj so glasovali svetovavci KPI, PSI, PSIUP in neodvisni. Slovenskolistarji so oddali bele glasovnice. Demokristjanski kandidat je prejel samo 2 glasova. Za občinske odbornike so bli izvoljeni Marino Bandi (PSI), Just Klun (KPI), Josip Bolčič (neodvisni) in Josip Lavriha (PSI). Za namestnika odbornikov sta bila izvoljena Drago Slavec in Milan Kuret, oba sta člana KPI. Podžupan bo socialist Marino Bandi. Na koncu seje je župan Lovriha prebral programski sporazum med enotno občinsko listo (KPI, PSIUP, neodvisni) in socialisti. V bistvu je to program Enotne občinske liste izpopolnjen z nekaterimi dodatki, ki so jih predlagali socialisti. Slovenskolistarji so že na prvi seji pokazali, da jim ni mnogo na tem, da bi aktivno sodelovali — pa četudi kot opozicija — z občinsko upravo. Dejansko je njihovo zadržanje tako kot zadržanje demokristjanov, ki so tokrat prvič zastopani v občinskem svetu. Značilno je tudi dejstvo da je demokristjanski zastopnik pozdravil «sporazum», ki ga je njegova stranka dosegla z liparskim vodstvom tudi glede Nabrežine.

Izvolitev župana in občinskega odbora v Miljah

V sredo so v Miljah izvolili župana in občinski odbor. Za župana je bil ponovno potrjen tovariš Millo, za odbornike so bili izvoljeni tov. Bonomo Tominez, Pacco, Martinelli in Kiljan Ferluga, za namestnika pa Luciano Cicogna in Romilda Chinchio. Tako župan kot odborniki in namestnika pripadajo listi «Frausin», tj. KPI. Socialisti podpirajo novo upravo samo od zunaj. Odbornik Ferluga je Slovenec. Župan Millo je zagotovil, da bodo v vseh občinskih komisijah tudi predstavniki opozicije in da bo občinska uprava delovala v korist vseh občanov. Napovedal je tudi, da bodo v Miljah slovesno proslavili 20-letnico osvoboditve ter da bo občina podprla vse pobude v počastitev zgodovinskega dogodka.

Umrla sta

ŠKODLER SLAVKO iz Podlonjerja. Bil je član KP že v času ilegale. Sodeloval je v osvobodilnem gibanju. Po osvoboditvi je bil predsednik prosvetnega društva «Zvezda». Požrtvovalno je pomagal pri gradnji kulturnega krožka v Podlonjerju. Umrl je 14. januarja 1965 star šele 54 let.

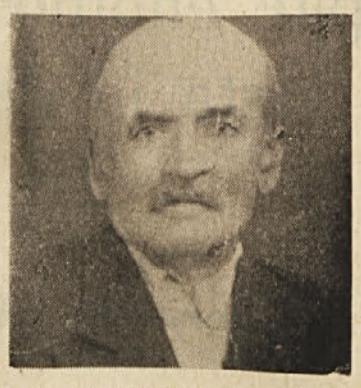

ČOK ANTON iz Lonjerja je umrl prejšnji mesec. Star je bil 80 let. Bil je dolgo časa bolan in priklenjen na posteljo. Poznan je bil kot zaveden Slovenec.

Naj bo obema lahka domača gruda!

Prispevki za "Delo"

Bazilija Purger iz Mačkolj daruje v počastitev spomina njenega moža Aleksandra ob prvi obletnici njegove prerane smrti 2000 lir za «Delo».

Sosič Martin od Banov daruje za «Delo» 1000 lir.

Emilija Gergec iz Trsta daruje za «Delo» 2000 lir.

Udeleženci na proslavi obletnice ustanovitve KPI, ki je bila preteklo soboto v Doberdobu so prispevali 7000 lir za «Delo».

Vsem iskrena hvala!

Nadaljevanje

Nabrežina

torej prepričati, da so se demokristjani in drugi nacionalisti in šovinisti poboljšali.

Predaleč bi šli če bi hoteli na tem mestu omeniti še druga krivična početja na škodo devinsko-nabrežinskih domačinov. Sicer pa se jih prizadeti in z njimi tudi mi vsi živo spominjamo.

Nabrežina se v marsičem razlikuje od drugih krajev ob naši obali. Narodna zavest Nabrežincev je znana. Ponaša se s pesnikom, ki dela čast ne le rodni vasi, temveč vsemu slovenskemu narodu. Vsa devinsko-nabrežinska občina je ponosna na slavno preteklost, na boj proti fašistični tiraniji in na žrtve, ki jih je utrpela v boju za osvoboditev. Nobena druga slovenska občina na Tržaškem ni za časa osvobodilne vojne toliko pretrpela kot devinsko-nabrežinska, saj ni bila nobena od okupatorja tako opustošena. In žalostno je, da se danes dogaja prav tej občini, kar se ne bi smelo dogajati, da jo peščica prvakov Slovenske liste izroča tistim, ki so vedno gledali na Slovence kot na trn v peti. Še bolj žalostno pa je to, da tej peščici pomagajo tisti, ki se sklicujejo na socializem. Zato trdimo, da če je huda odgovornost, ki so si jo naprtili prvaki Slovenske liste, nič manjša ni odgovornost voditeljev Italijanske socialistične stranke.

Komunisti smo bili vedno za najširše sodelovanje, za konstruktivno demokratično enotnost. To smo s konkretnimi dejanji, z velikimi boji in težkimi žrtvami neštetokrat dokazali in to dokazujemo tudi danes, zavedajoč se, da ni še vse izgubljeno in da ni še izrečena zadnja beseda. Če smo vselej konkretno delovali za tako enotnost, potem se zavedamo dejstva, da je taka enotnost še bolj kot včeraj, nujno potrebna danes. Zato vabimo Slovence in Italijane v to enotnost. Danes še bolj vztrajno kot včeraj vabimo vse ljudi dobre volje, vse antifašiste in iskrene rodoljube, vse napredne ljudi, Slovence in Italijane: Pristopite k gradnji nove enotnosti!

Deželni svet

blem kolonizacije, okrog katere se je toliko razpravljajo tudi v zvezi s pogajanji za sestavo občinskega odbora v Nabrežini med predstavniki strank levega centra in Slovenske liste. Vsi ti kraji imajo svoje posebne potrebe in zahteve. Dostikrat nas niso poslušali glede tega, ker so se bali dregniti v sršenje gnezdo nazadnjaških sil.

«Tu ne gre za nobene privilegije ali ločevanje med Italijani in Slovenci. Biti hočemo italijanski državljani, za katere morajo veljati republiška ustava, deželni statut in mednarodne obveznosti, ki so bile svečano sprejete. In ni res, kar pravi Botteri, tajnik Krščanske demokracije v Trstu, ko izjavlja, da so Slovenci na poti lojalnosti do italijanske republike šele od trenutka, ko je prišlo do sporazuma med Krščansko demokracijo in Slovensko listo. To trditev odločno odklanjamo, ker smo mi Slovenci lojalni državljani od časa, ko je bilo teritorialno vprašanje rešeno. Treba je videti, če so nekatere italijanske sile bile lojalne do nas Slovencev, državljanov italijanske republike. Že samo dejstvo, da je manjšina manjšina, pomeni, da je na slabšem nasproti večini in da jo je treb zato zaščititi. Ravno to hočemo doseči z našim amandmajem, pa čeprav se njegova oblika lahko tudi drugače formulira. Važno je, da se Slovenci pritegnejo k reševanju njihovih vprašanj ter da se začne proučevati slovenska stvarnost.»

Ta govor in konstruktiven način njegovega postavljanja je prisilil demokristjanske svetovavce, da niso mogli preko zahtev, ki jih je vnašal amandma komunistične skupine. Tovariš Šiškovič je večkrat poudaril, da ne gre za vprašanje oblike spreminjevalnega predloga, pač pa za vsebino. In zato komunisti menijo, da se lahko doseže sporazum o obliki. To je skupina KPI tudi dosegla, ko je sprejela kompromismo rešitev deželnega svetovavca Mizzana in tako še enkrat dokazala, da so njeni predlogi konstruktivni in da zadevajo bistvo vprašanj; da ji ne gre za kakršen koli «strumentalizem», pač pa za konstruktivno politiko. za najširšo konstelacijo političnih sil po vprašanjih slovenske narodne manjšine in za praktične rešitve. Praktična rešitev globokega gospodarskega pomena je bila prav po zaslugi svetovavcev KPI na seji deželne zbornice po zelo važnem vprašanju obstoja in začetka reševanja problemov slovenske narodne skupnosti v Italiji. Zato je pri tem odveč še enkrat poudariti, da je dosežek še enkrat dokazal kako je po vprašanjih Slovencev v Italiji mogoče preko komunistov in da je vsaka politika diskriminacije proti njim — po tej poti so šli voditelji Slovenske liste in Italijanske socialistične stranke prav posebno po vprašanju odbora devinsko-nabrežinske občine — globoko protidemokratična in nasprotna slovenskim interesom.

Mednarodni odnosi

sla te politike. Opozoril je na to, da je poglavitna vsebina politike nerazvrščanja «boj za mir in dosledno odstranjevanje vseh vzrokov nestabilnosti iz mednarodnih odnosov», da je danes to predvsem «boj proti vsem oblikam podrejenosti in neenakopravnosti, za odpravo ostankov kolonializma in za bolj demokratične mednarodne odnose. To je hkrati tudi boj premalo razvitih dežel za samostojne družbene preobrazbe in hitrejši ekonomski razvoj, in to ne samo z besedami, marveč tudi z dejanji». V tem smislu je seveda politika nerazvrščanja veliko več kot samo reakcija na tendenco, da bi razdelili svet v zaprte in sovražne politične in vojaške tabore. Je proizvod globokih političnih in družbenih sprememb, ki se odigravajo v obdobju po drugi svetovni vojni, mednarodnopolitični izraz težnje po neodvisnosti, pospešenem ekonomskem in družbenem razvoju, enakopravnosti, težnje, ki je značilna za vse obdobje, skratka, to je sestavni del velikega gibanja človeštva k socializmu. Kolikor bolje bodo to v socialističnih deželah in v delavskem gibanju razumeli, toliko ugodnejši bodo pogoji za sodelovanje in vzajemno pomoč vseh progresivnih sil, in toliko uspešneje, dodajmo, se bomo bojevali proti slehernemu hegemonizmu, vključno tistemu ki nastopa z grmečo zlagamo revolucionarno frazo.

Na kongresu so se drug ob drugem znašli zastopniki bojevnikov za socializem iz različnih krajev sveta, partij in gibanj, ki imajo deloma različna imena in v mnogočem različne zgodovine, govore pa o življenjsko važnih problemih miru in socializma s podobnim jezikom. Prav gotovo so možnosti sodelovanja na podlagi neodvisnosti in enakopravnosti večje kot pa pogostokrat mislimo.

Slovenska dramatika

bila tako izrazito podana tako prepričljivo, da si kaj boljšega res nismo pričakovali. Vsa zasluga gre seveda Miri Sardočevi, ki je znala zdaj z grozo, zdaj s ciničnim nasmehom zdaj s histeričnim obnašanjem podati tisto psihološko atmosfero. Enako dobra sta bila tudi Miranda Caharija kot Malka in Dušan Jazbec kot Izidor.

Zadnja je bila na vrsti Vugova enodejanka «Bernardek». To je njegov dramski vrhunec, zaradi katerega je prejel I. nagrado na natečaju za izvirno radijsko dramo. Vugova farsa se meša s satirično duhovitostjo in groteskonostjo, ki izveneva predvsem v monologu samega Bernardka. Vugova farsa je močan vzvrat na sodobno provincialno življenje v Sloveniji, ki ni vredno slavne partizanske preteklosti.

V enodejanki «Bernardek» so nastopili poleg nekaterih igravcev, ki jih že omenjam v prejšnjih enodejankah še Zlata Rodoškova, Alojz Milič, Leli Nakrstova, Adrijan Rustja in Danilo Turk.

Gledališki ansambel je bil vseskozi homogen, predvsem pa v «Dialogi» in «Bernardku» ki sta terjala večje število igravcev.

Režiser Jože Babič (ki ga verjetno podobno eksperimentiranje najbolj zadovolji) ni imel lahke naloge. Saj je moral vsa tri dela prirediti za odrsko priredbo. Predvsem pa «Študentsko sobo», ki je bila napisana za televizijo. Zato se je pač moral poslužiti ustrezne akustike, da je prišla predstava do pravega izraza. Uprizoritev sama pa je bila dovolj jasno dejstvo, da mu je ta priredba zelo odlično uspela. Če pomislimo še na to, da ni imel pri sebi nobene primerne scene (predvsem v «Dialogih») in si je moral pomagati pač z igravci in z zelo preprostimi rekviziti, moramo reči, da je izpadla predstava zelo dobro.

V Doberdobu so proslavili obletnico ustanovitve KPI

V soboto 23. t. m. je bila v dvorani prosvetnega društva v Doberdobu proslava 44. obletnice ustanovitve Komunistične partije Italije. Proslave so se udeležili tudi nekateri starejši vaščani, ki so člani partije že od njene ustanovitve. Prisoten je bil tudi župan tov. Andrej Jarc.

Številnemu občinstvu iz Doberdoba in sosednjih vasi je govoril deželni svetovalec tovariš Jože Jarc. Ko je govoril o nastanku KPI je poudaril, da se partija ni porodila zaradi frakcionistične volje temveč zaradi konkretnih potreb po novih oblikah organizacije in borbe proti porajajočemu se fašizmu, ker so bili socialisti in socialdemokrati, zaradi notranjih razprtij nezmožni razumeti novo nastali položaj.

Govornik je podčrtal, da so ob ustanovitvi KPI slovenske socialistične sekcije v naši deželi skoraj stoodstotno prestopile h komunistom. Na kratko je prikazal borbo slovenskih komunistov v dobi fašizma in med narodnoosvobodilno borbo. Spomnil se je tudi slovenskega lista «Delo», ki bo februarja t.l. slavilo 45-letnico ustanovitve. Poudaril je, da so Slovenci imeli važno vlogo v razvoju družbe v naši deželi in da so bili odločujoč činitelj pri padcu fašizma. Prav tako mora biti slovenska narodna manjšina — tako poudaril govornik — tudi dandanes v prvih vrstah pri ustvarjanju nove, napredne, socialistične družbe v italijanski republiki.

Nato je govoril pokrajinski svetovalec tovariš Renato Papais. Ko je orisal težko a slavno pot KPI za časa fašističnega trinoštva je poudaril, da je fašizem nastopal z vso krutostjo samo proti komunistom, da je težil za tem, da bi uničil vse pridobitve delavskega razreda. Tudi po drugi svetovni vojni komunisti predstavljajo predstražo naprednega delavskega gibanja — tako je poudaril govornik — in dodal, da tudi dogodki zadnjih let to nesporno potrjujejo. Dotaknil se je tudi vprašanj, ki se še posebej tičejo slovenske narodne manjšine v Italiji in poudaril, da je Komunistična partija vedno branila pravice delavskega razreda in Slovencev.

Problem elektrike v Lonjerju in Podlonjerju

V Lonjerju in Podlonjerju je električna napeljava zelo pomanjkljiva in tudi stara. Domačini zahtevajo od občinskega podjetja, da bi jo izpopolnilo in prenovilo. V ta namen so pretekli teden podpisali posebno pismo naslovljeno pristojnemu uradu na županstvu. Med drugim zahtevajo tudi okrepitev nočne razsvetljave na cesti med obema krajema.

Zaradi stavke tiskarskih delavcev ni izšla redna številka lista v prvi polovici januarja 1965. Gradivo, ki je bilo deloma že urejeno, in ki je še aktualno, objavljamo šele danes. Prosimo za razumevanje.

UREDNIŠTVO

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

bo na slošno željo občinstva

ponovilo

v nedeljo, 31. januarja ob 16. uri v Kulturnem domu

VEČER SLOVENSKE SODOBNE DRAMATIKE

Primož Kozak

DIALOGI

Igor Torkar

ŠTUDENTSKA SOBA

Saša Vuga

BERNARDEK

Priredba in odrska postavitev:

Jože Babič

Naročite se na «Delo»
Celoletna naročnina znaša 1000 lir

Slovenci!

Sporazum, ki so ga sklenile DC, PSDI, PSI in Lista Slovenske skupnosti za občino Devin-Nabrežina, predstavlja zmago za najbolj reakcionarne demokristjanske sile.

Lista Slovenske skupnosti in PSI sta odgovorni če bo slovenska občina, ki so jo doslej upravljale demokratične sile, prešla v roke DC.

Lista Slovenske skupnosti je izdala svoje volivce in sprejema hibridno zvezo z Krščansko demokracijo, to je s stranko, ki je skupaj s fašisti na listi "Torre" delovala za raznarodovanje devinsko-nabrežinske občine.

Lista Slovenske skupnosti bo dobila župana za dobo 2 let, toda morala se bo pokoravati demokristjanom. Potem bo županskо mesto zasedel demokristjan.

PSI je favorizirala to protikomunistično in protidemokratično "rešitev".

Prvič v zgodovini - če izvzamemo fašistično dvajsetletje - bo v devinsko-nabrežinski občini županoval predstavnik italijanskih nacionalističnih sil.

Dejstvo, da je do tega prišlo v času, ko slavimo 20-letnico osvoboditve in ko se levi center nahaja v hudi krizi, je ogorčilo vse iskrene slovenske in italijanske demokrate.

Tej sramoti bi se bili lahko izognili, če bi bila sprejeta stališča KPI in če bi bili obnovili občinski odbor, v katerem bi bili zastopani komunisti, socialisti in svetovavci Slovenske skupnosti. Te politične sile imajo 11 od 20 svetovavcev v občinskem svetu.

Lahko bi občino upravljal demokratični odbor, na čelu katerega bi bil slovenski župan.

Slovenci, antifašisti!

Dvignite svoj protest proti sramotnemu sporazumu!

Utrdite enotnost med **vsemi Slovenci** v boju za narodne, gospodarske in socialne pravice naše narodne skupnosti. Okrepite enotnost med Slovenci in Italijani v skupnem boju za napredek Trsta in dežele, za stvar miru, svobode, demokracije in socializma.

Avtonomna tržaška federacija KPI

DELO — GLASILO K.P.I. ZA SLOVENSKO NARODNO MANJŠINO — DIREKTOR: MARIJA BERNETIČ — ODGOVORNI UREDNIK: ANTON MIRKO KAPELJ — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: TRST, UL. CAPITOLINA 3 — TISK: TIP. RIVA, TRST, UL. TORREBIANCA 12